

# **Wytyczne w sprawie procesu przedaplikacyjnego modeli wewnętrznych**

# Wytyczne w sprawie procesu przedaplikacyjnego modeli wewnętrznych

## Wprowadzenie

- 1.1. Zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1904/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) (dalej „rozporządzenie ustanawiające EIOPA”)<sup>1</sup> EIOPA wydaje wytyczne dla krajowych organów nadzoru dotyczące postępowania w trakcie przygotowań do stosowania przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (dyrektywa Wyłącalność II)<sup>2</sup>.
- 1.2. Niniejsze wytyczne stosuje się do procesu przedaplikacyjnego w przypadku, gdy oczekuje się od krajowych organów nadzoru dokonania oceny stopnia przygotowania zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji do stosowania modelu wewnętrznego do obliczania kapitałowego wymogu wyłącalności zgodnie z dyrektywą Wyłącalność II i spełnienia wymogów dotyczących modeli wewnętrznych określonych w dyrektywie, zwłaszcza w art. 112, 113, 115, 116 i 120-126.
- 1.3. W przypadku nieprzyjęcia niniejszych wytycznych przygotowawczych, europejskie krajowe organy nadzoru mogą uznać za wskazane opracowanie rozwiązań krajowych w celu zapewnienia należytego nadzoru opartego na analizie ryzyka. Brak spójnego i zbieżnego systemu sprawowania nadzoru na szczeblu UE może doprowadzić do powstania zróżnicowanych rozwiązań krajowych ze szkodą dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- 1.4. Przyjęcie spójnego i zbieżnego podejścia w ramach przygotowań do wdrożenia przepisów dyrektywy Wyłącalność II ma kluczowe znaczenie. Niniejsze wytyczne powinny być postrzegane jako element prac przygotowawczych poprzedzających wdrożenie dyrektywy Wyłącalność II – ich celem jest ułatwienie przygotowań do stosowania przepisów tej dyrektywy w kluczowych obszarach, aby zapewnić prawidłowe zarządzanie zakładami oraz zapewnić, że krajowe organy nadzoru dysponują odpowiednimi informacjami. Wspomniane obszary obejmują system zarządzania, w tym system zarządzania ryzykiem, oraz prospektywną ocenę własnych ryzyk (przeprowadzaną na podstawie zasad własnej oceny ryzyka i wyłącalności, tzw. ORSA), proces przedaplikacyjny modeli wewnętrznych oraz przedkładanie informacji właściwym krajowym organom nadzoru.
- 1.5. Rozpoczęcie przygotowań z odpowiednim wyprzedzeniem jest kluczowe dla zagwarantowania, że w momencie pełnego wejścia przepisów dyrektywy Wyłącalność II w życie, zakłady i właściwe krajowe organy nadzoru będą dobrze przygotowane i będą w stanie stosować wymogi nowego systemu.

---

<sup>1</sup> Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48-83.

<sup>2</sup> Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1-155.

Dlatego też oczekuje się, że właściwe krajowe organy nadzoru będą prowadziły dialog z zakładami.

- 1.6. W ramach przygotowań do wdrożenia dyrektywy Wyłącalność II właściwe krajowe organy nadzoru powinny wprowadzić wytyczne od dnia 1 stycznia 2014 r. zgodnie z procedurą przewidzianą w tym dokumencie, tak aby zapewnić podjęcie odpowiednich kroków przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w celu pełnego wdrożenia dyrektywy Wyłącalność II.
- 1.7. Właściwe krajowe organy nadzoru są zobowiązane do przedstawiania EIOPA sprawozdania z postępu prac związanych z wdrażaniem niniejszych wytycznych do końca lutego roku następującego po roku objętym sprawozdaniem, przy czym pierwsze takie sprawozdanie, obejmujące okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2014 r., należy przedłożyć do dnia 28 lutego 2015 r.
- 1.8. Wytyczne EIOPA w sprawie procesu przedaplikacyjnego mają na celu zapewnienie wskazówek dotyczących zakresu zagadnień, które powinny uwzględnić krajowe organy nadzoru i zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji uczestniczące w procesie przedaplikacyjnym, tak aby umożliwić krajowym organom nadzoru ocenę stopnia przygotowania tych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji do przedłożenia wniosku o zatwierdzenie modelu wewnętrznego do obliczania kapitałowego modelu wyłącalności zgodnie z dyrektywą Wyłącalność II. Ze względu na powyższe, proces przedaplikacyjny nie stanowi wstępnego zatwierdzenia modelu wewnętrznego. Zgodnie z dyrektywą Wyłącalność II zakłady ubezpieczeń lub reasekuracji ubiegające się o zatwierdzenie modelu wewnętrznego do obliczania kapitałowego wymogu wyłącalności będą zobowiązane spełnić wymogi określone na podstawie dyrektywy zawarte w aktach delegowanych, wydanych w późniejszym terminie.
- 1.9. Wytyczne mają na celu zapewnienie większej spójności praktyk nadzorczych w procesie przedaplikacyjnym. Powinny one również ułatwić zakładom ubezpieczeń lub zakładom reasekuracji opracowanie własnych ram modelu wewnętrznego, a tym samym przygotowanie się do złożenia wniosku o zatwierdzenie modelu wewnętrznego zgodnie z dyrektywą Wyłącalność II. Wytyczne przewidują również przedłużenie procesu przedaplikacyjnego dla zakładów ubiegających się o zatwierdzenie modelu wewnętrznego począwszy od pierwszego dnia obowiązywania dyrektywy Wyłącalność II.
- 1.10. W zakresie procesu przedaplikacyjnego dla grup, należy zapewnić odpowiedni stopień komunikacji między krajowymi organami nadzoru należącymi do kolegów organów nadzoru, a zwłaszcza między zaangażowanymi krajowymi organami nadzoru.
- 1.11. Komunikacja między krajowymi organami nadzoru a zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji powinna być utrzymywana przez cały czas trwania procesu przedaplikacyjnego oraz przyszłej oceny wniosku o zatwierdzenie modelu wewnętrznego do obliczania kapitałowego wymogu wyłącalności złożonego przez zakład zgodnie z dyrektywą Wyłącalność II, a także po zatwierdzeniu modelu wewnętrznego do obliczania kapitałowego wymogu wyłącalności w ramach procesu nadzoru.

- 1.12. Dalsze postanowienia dotyczące procesu przedaplikacyjnego zawarto w wytycznych poziomu 3 CEIOPS w sprawie procesu przedaplikacyjnego (wcześniej: dokument konsultacyjny CEIOPS nr 80)<sup>3</sup>.
- 1.13. Od krajowych organów nadzoru oczekuje się zapewnienia, aby niniejsze wytyczne były stosowane w sposób proporcjonalny do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji. Niniejsze wytyczne już odzwierciedlają stosowanie zasady proporcjonalności, gdyż jest ona zakorzeniona w tych wytycznych, a także poprzez wprowadzanie szczególnych środków w określonych obszarach.
- 1.14. O ile wyraźnie nie stwierdzono inaczej, wszystkie wytyczne obowiązują w odniesieniu do procesu przedaplikacyjnego:
- modelu wewnętrznego, pełnego lub częściowego, który został przedłożony do decyzji o jego zatwierdzenie do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II.
  - modelu wewnętrznego dla grupy, pełnego lub częściowego, jak zdefiniowano poniżej, który zostałby przedłożony do decyzji o jego zatwierdzenie do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II.
- 1.15. Do celów wytycznych sekcji II stosuje się następujące definicje:
- „*Model wewnętrzny (modele wewnętrzne) dla grupy (lub dla grup)*” oznacza zarówno model wewnętrzny, który zostałby wykorzystany zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II do obliczania wyłącznie skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy (zgodnie z art. 230 dyrektywy Wypłacalność II), jak również model wewnętrzny, który zostałby wykorzystany zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II do obliczania skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy oraz kapitałowego wymogu wypłacalności przynajmniej jednego zakładu powiązanego objętego zakresem tego modelu wewnętrznego stosowanego do obliczania skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy (model wewnętrzny grupy zgodnie z art. 231 dyrektywy wypłacalność II).
  - „*Zainteresowane krajowe organy nadzoru*” oznaczają krajowe organy nadzoru wszystkich państw członkowskich, w których mieszczą się siedziby każdego powiązanego zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji objętych zakresem modelu wewnętrznego grupy, o którym mowa powyżej (art. 231 dyrektywy Wypłacalność II) i dla których kapitałowy wymóg wypłacalności byłby obliczany za pomocą tego modelu wewnętrznego grupy.
  - „*Zaangażowane krajowe organy nadzoru*” oznaczają krajowe organy nadzoru wszystkich państw członkowskich, w których mieszczą się

---

<sup>3</sup> [https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx\\_dam/files/consultations/consultationpapers/CP80/CEIOPS-DOC-76-10-Guidance-pre-application-internal-models.pdf](https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/consultations/consultationpapers/CP80/CEIOPS-DOC-76-10-Guidance-pre-application-internal-models.pdf)

siedziby zakładów powiązanych objętych zakresem modelu wewnętrznego dla grupy (zarówno w świetle art. 231, jak i art. 231 dyrektywy Wyłącalność II).

W przypadku modelu wewnętrznego grupy, o którym mowa w art. 231 dyrektywy Wyłącalność II, *zainteresowane krajowe organy nadzoru* stanowią część *zaangażowanych krajowych organów nadzoru*.

- „*Ocena ekspercka*” oznacza fachową opinię osób posiadających odpowiednią wiedzę i doświadczenie na temat ryzyk związanych z działalnością ubezpieczeniową lub reasekuracyjną.
- Pojęcie „*kompleksowości prognozy rozkładu prawdopodobieństwa*” jest co do zasady określane dwuwymiarowo: jako zakres wiedzy zakładu o profilu ryzyka, na który składa się zbiór zdarzeń leżących u podstaw prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, a także jako zdolność wybranej metody obliczeń do przekształcenia tych informacji na rozkład wartości pieniężnych związanych ze zmianami podstawowych środków własnych. Pojęcia kompleksowości nie należy utożsamiać ze szczegółowością przedstawienia prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, ponieważ nawet rozkład ciągły może charakteryzować się niską kompleksowością.
- „*referencyjna miara ryzyka*” oznacza wartość narażoną na ryzyko podstawowych środków własnych zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji na poziomie ufności 99,5 % w okresie jednego roku, zgodnie z art. 101 ust. 3 dyrektywy Wyłącalność II.
- „*Zamknięta formuła analityczna*” oznacza formułę matematyczną łączącą w sobie miarę ryzyka zastosowaną przez zakład i referencyjną miarę ryzyka .
- „*t=0*” oznacza dzień, począwszy od którego zakład oblicza kapitałowy wymóg wyłącalności za pomocą swojego modelu wewnętrznego.
- „*t=1*” oznacza rok, jaki upływa od dnia, począwszy od którego zakład oblicza kapitałowy wymóg wyłącalności za pomocą swojego modelu wewnętrznego.
- Ilościowy lub jakościowy element modelu wewnętrznego należy uznać za „*istotny*” w przypadku, gdy zmiana lub błąd tego elementu mogą wpłynąć na wyniki modelu wewnętrznego w sposób, który może wpłynąć na decyzję lub ocenę użytkowników tych informacji, w tym także krajowych organów nadzoru.

1.16. Wytyczne stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.

## **Sekcja I: Postanowienia ogólne dotyczące wytycznych**

### **Wytyczna 1 – Postanowienia ogólne dotyczące wytycznych**

- 1.17. Krajowe organy nadzoru powinny podjąć odpowiednie działania w celu wprowadzenia w życie niniejszych Wytycznych w sprawie procesu przedaplikacyjnego modeli wewnętrznych od dnia 1 stycznia 2014 r.
- 1.18. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny podjąć odpowiednie działania w celu ustalenia, w jakim stopniu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uczestniczący w procesie przedaplikacyjnym jest przygotowany do stosowania modelu wewnętrznego do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie z dyrektywą Wypłacalność II oraz spełnia wymogi dotyczące modeli wewnętrznych określone w dyrektywie 2009/138/WE, zwłaszcza w art. 112, 113, 115, 116, 120-126 i 231.
- 1.19. Podczas procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jakie niezbędne korki podejmuje zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uczestniczący w procesie przedaplikacyjnym w celu:
- (a) zbudowania takiego modelu wewnętrznego, który umożliwi jego zastosowanie zarówno do celów zarządzania ryzykiem i podejmowania decyzji, jak i obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności; oraz
  - (b) przygotowania się na ewentualność niezatwierdzenia modelu wewnętrznego i stworzenia procedur obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności według formuły standardowej oraz uwzględnienia skutków niezatwierdzenia w planowaniu poziomemu kapitałów.

### **Wytyczna 2 – Sprawozdanie okresowe dla EIOPA**

- 1.20. Krajowe organy nadzoru powinny przysyłać EIOPA okresowe sprawozdania z postępu prac związanych z wdrażaniem niniejszych wytycznych do końca lutego po zakończeniu każdego roku, przy czym pierwsze sprawozdanie należy przedłożyć do dnia 28 lutego 2015 r. za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.

## **Sekcja II: Proces przedaplikacyjny**

### **Rozdział 1: Wytyczne ogólne**

#### **Wytyczna 3 – Przegląd dokonywany przez krajowe organy nadzoru**

1.21. W trakcie procesu przedaplikacyjnego, przy rozważaniu i określaniu zakresu przeglądów wykonywanych na potrzeby tego procesu, krajowe organy nadzoru powinny wziąć pod uwagę co najmniej:

- (a) specyfikę zakładu uczestniczącego w procesie przedaplikacyjnym i jego modelu wewnętrznego;
- (b) związek między elementem modelu wewnętrznego będącym przedmiotem przeglądu a innymi elementami modelu wewnętrznego; oraz
- (c) zasadę proporcjonalności określoną w art. 29 ust. 3 dyrektywy Wypłacalność II, mając na uwadze, że zasada proporcjonalności nie powinna być rozumiana jako dopuszczenie do odstąpienia od wymogów dotyczących modelu wewnętrznego określonych w dyrektywie Wypłacalność II lub ich złagodzenia. Krajowe organy nadzoru powinny wziąć pod uwagę zasadę proporcjonalności przede wszystkim poprzez uwzględnienie:
  - (i) charakteru, skali i stopnia złożoności ryzyka, na które narażony jest zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji; oraz
  - (ii) konstrukcji, zakresu oraz elementów jakościowych modelu wewnętrznego tego zakładu.

1.22. Krajowe organy nadzoru powinny przekazywać zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji w sposób ciągły informacje zwrotne dotyczące przeprowadzanych przez nie przeglądów modelu wewnętrznego na potrzeby procesu przedaplikacyjnego.

1.23. Krajowe organy nadzoru powinny zapewnić w procesie przedaplikacyjnym, że zakład przedkłada im kapitałowy wymóg wypłacalności obliczony za pomocą formuły standardowej. Przedkładane informacje powinny obejmować ogólny kapitałowy wymóg wypłacalności oraz następujące kategorie ryzyka dla ryzyk ujętych w modelu wewnętrznym:

- a) ryzyko rynkowe
- b) ryzyko upadku kontrahenta
- c) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie
- d) ryzyko ubezpieczeń zdrowotnych,
- e) ryzyko ubezpieczeniowe w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i ubezpieczeniach majątkowych,
- f) ryzyko katastroficzne w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i ubezpieczeniach majątkowych,
- g) ryzyko operacyjne.

1.24. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić właściwy według nich poziom szczegółowości (granulację) przedkładanych informacji oraz wziąć pod uwagę pozycje określone w Załączniku Technicznym I oraz szczegółowość określoną w Załączniku Technicznym II do „Wytycznych dotyczących przekazywania informacji do krajowych organów nadzoru”. Krajowe organy nadzoru powinny uzgodnić z zakładem w procesie przedaplikacyjnym daty, na które mają być sporządzone przekazywane informacje oraz terminy ich przekazania.

#### **Wytyczna 4 – Zmiany modelu wewnętrznego w trakcie procesu przedaplikacyjnego**

- 1.25. Krajowe organy nadzoru powinny monitorować zmiany wprowadzane do modelu wewnętrznego przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, a w razie potrzeby dokonywać ponownych przeglądów właściwych obszarów, jeżeli wcześniejsze przeglądy w tych obszarach zostały już zakończone.
- 1.26. W tym celu krajowe organy nadzoru powinny zapewnić, aby zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji każdorazowo zgłaszał im zmianę modelu wewnętrznego lub planowane zmiany, które zakład uznaje za istotne.
- 1.27. W zakresie zmian wprowadzonych przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji do modelu wewnętrznego w trakcie procesu przedaplikacyjnego, krajowe organy nadzoru powinny dokonać ustaleń dotyczących co najmniej:
- (a) zarządzania tymi zmianami przez zakład, w tym wewnętrznego zatwierdzania zmian, komunikacji wewnętrznej w sprawie zmian oraz ich dokumentacji i walidacji; oraz
  - (b) klasyfikacji zmian ustanowionej przez zakład.

## **Rozdział 2: Zmiany modelu**

#### **Wytyczna 5 – Zakres polityki wprowadzania zmian w modelu**

- 1.28. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy przy ustanawianiu polityki wprowadzania zmian w modelu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnił wszystkie istotne zmiany, które mogą mieć wpływ na jego kapitałowy wymóg wypłacalności, a przynajmniej, w jaki sposób uwzględnił zmiany:
- (a) systemu zarządzania zakładem;
  - (b) w zakresie przestrzegania przez zakład wymogów dotyczących stosowania modelu wewnętrznego (testu użyteczności);
  - (c) mające wpływ na poprawność specyfikacji technicznych modelu wewnętrznego zakładu; oraz
  - (d) profilu ryzyka zakładu;



## **Wytyczna 6 – Definicja zmiany głównej**

- 1.29. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji opracował i stosuje zestaw kluczowych wskaźników jakościowych lub ilościowych w celu identyfikacji zmian głównych, i czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje obiektywne podejście do klasyfikacji zmian jako głównych.
- 1.30. Chociaż jednym ze wskaźników, jakie zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji planuje wykorzystać do identyfikacji zmian głównych, może być ilościowy wpływ danej zmiany modelu na kapitałowy wymóg wypłacalności, krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że stosuje również inne wskaźniki jakościowe i ilościowe.
- 1.31. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że opracowywane przez niego wskaźniki uwzględniają specyfikę samego zakładu i jego modelu wewnętrznego.

## **Wytyczna 7 – Łączny wpływ kilku zmian**

- 1.32. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zamierza dokonywać oceny indywidualnego i zbiorczego wpływu każdej zmiany na kapitałowy wymóg wypłacalności lub jego poszczególne elementy.
- 1.33. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zamierza ocenić ten wpływ, by zapobiec wzajemnemu niwelowaniu się różnych oddziaływań i przeoczeniu łącznego oddziaływania wielu zmian.

## **Wytyczna 8 – Zasady wprowadzania zmian w modelu wewnętrznym grupy (zgodnie z art. 231 dyrektywy Wypłacalność II)**

- 1.34. W przypadku modelu wewnętrznego grupy, w ramach procesu przedaplikacyjnego, krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wdraża jednolitą politykę wprowadzania zmian w modelu.
- 1.35. Zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, aby polityka wprowadzania zmian w modelu obejmowała specyfikację zmian głównych i drugorzędnych w odniesieniu do grupy, a także każdego zakładu powiązanego, który zamierza stosować model wewnętrzny grupy do obliczania własnego kapitałowego wymogu wypłacalności.
- 1.36. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że jakakolwiek zmiana uznana za główną na poziomie lokalnym jest klasyfikowana jako zmiana główna w ramach polityki wprowadzania zmian w modelu.

## **Rozdział 3: Test użyteczności**

### **Wytyczna 9 – Ocena spełnienia wymogów testu użyteczności**

1.37. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji spełnia wymogi testu użyteczności, o których mowa w art. 120 dyrektywy Wypłacalność II, w tym co najmniej w zakresie :

- (a) różnych zastosowań modelu;
- (b) dopasowania modelu doprowadzonej działalności;
- (c) zrozumienia modelu;
- (d) wsparcia, jakie model wewnętrzny stanowi w procesie podejmowania decyzji;
- (e) zintegrowania modelu z systemem zarządzania ryzykiem.

1.38. Krajowe organy nadzoru powinny dokonać powyższych ustaleń biorąc pod uwagę, że nie należy narzucać zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji żadnej szczegółowej i zamkniętej listy konkretnych zastosowań modelu wewnętrznego.

#### **Wytyczna 10 – Zachęta do poprawy jakości modelu wewnętrznego**

1.39. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji używa modelu wewnętrznego w ramach swojego systemu zarządzania ryzykiem oraz przy podejmowaniu decyzji w sposób stwarzający zachęty do poprawy jakości samego modelu wewnętrznego.

#### **Wytyczna 11 – Dopasowanie modelu do prowadzonej działalności**

1.40. Poprzez proces przedaplikacyjny, przy ustalaniu, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia dopasowanie zakresu modelu do prowadzonej przez niego działalności, krajowe organy nadzoru powinny uwzględnić co najmniej:

- (a) czy zakres zastosowania modelu wewnętrznego przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji obejmuje kluczowe decyzje biznesowe, w tym decyzje strategiczne, i wszelkie inne właściwe decyzje;
- (b) system zarządzania ryzykiem zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji i stopień jego szczegółowości;
- (c) stopień szczegółowości wymagany w odniesieniu do procesu podejmowania decyzji przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
- (d) strukturę gremiów decyzyjnych zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji; oraz
- (e) wewnętrzną ewidencję zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji związaną z ustalaniem wyniku modelu wewnętrznego.

## **Wytyczna 12 – Zrozumienie modelu wewnętrznego**

- 1.41. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że model wewnętrzny jest zrozumiały przez organy administrujące, zarządzające lub nadzorcze i inne właściwe osoby, wykorzystujące model wewnętrzny w procesie podejmowania decyzji.
- 1.42. Aby ustalić stopień zrozumienia modelu wewnętrznego, krajowe organy nadzoru powinny rozważyć przeprowadzenie rozmów z członkami organów administrujących, zarządzających lub nadzorczych i innymi osami faktycznie zarządzającymi zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji.
- 1.43. Na potrzeby oceny stopnia przygotowania zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji do spełnienia wymogów testu użyteczności, krajowe organy nadzoru powinny również rozważyć zapoznanie się z dokumentacją zawierającą protokoły z posiedzeń zarządu lub właściwych organów decyzyjnych.

## **Wytyczna 13 – Wykorzystanie modelu do podejmowania decyzji**

- 1.44. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia i jest w stanie zademonstrować wykorzystanie modelu wewnętrznego do podejmowania decyzji.

## **Wytyczna 14 – Wykorzystanie modelu do podejmowania decyzji**

- 1.45. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób wewnętrzni interesariusze zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, a w szczególności jego organy administrujące, zarządzające lub nadzorcze, otrzymywały regularne wyniki modelu wewnętrznego istotne z punktu widzenia podejmowanych decyzji biznesowych.

## **Wytyczna 15 – Wykorzystanie modelu do podejmowania decyzji**

- 1.46. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że model wewnętrzny umożliwia co najmniej oszacowanie kapitału ekonomicznego i określenie wpływu potencjalnych decyzji, w związku z którymi stosowany jest model, na profil ryzyka.
- 1.47. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji bierze pod uwagę także wpływ takich decyzji na kapitałowy wymóg wypłacalności.

## **Wytyczna 16 – Częstotliwość obliczeń**

- 1.48. W trakcie procesu przedaplikacyjnegoW trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji opracował proces monitorowania swojego profilu ryzyka i w jaki sposób istotna zmiana profilu ryzyka skutkuje ponownym obliczeniem kapitałowego wymogu wypłacalności.

## **Wytyczna 17 – Specyfika grupy**

- 1.49. W przypadku modelu wewnętrznego dla grupy, w trakcie procesu przedaplikacyjnego, zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak dany zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji i zakłady powiązane, które zamierzają stosować model wewnętrzny dla grupy do obliczania swojego indywidualnego kapitałowego wymogu wypłacalności, współpracują ze sobą w celu zapewnienia dopasowania konstrukcji modelu wewnętrznego do ich działalności.
- 1.50. Zaangażowane krajowe organy nadzoru, na podstawie dowodów dostarczonych przez dany zakład ubezpieczeń lub reasekuracji i zakłady powiązane, powinny co najmniej ustalić, czy:
- (a) ich indywidualny kapitałowy wymóg wypłacalności byłby obliczany z częstotliwością wymaganą na podstawie art. 102 dyrektywy Wypłacalność II i zawsze, gdy byłoby to konieczne w procesie podejmowania decyzji;
  - (b) zakłady te mogą proponować zmiany modelu wewnętrznego dla grupy, zwłaszcza w zakresie elementów, które są dla nich istotne lub stanowią następstwo zmiany ich profilu ryzyka oraz biorąc pod uwagę środowisko, w którym działa zakład; oraz
  - (c) zakłady powiązane posiadają odpowiednie zrozumienie modelu wewnętrznego w zakresie elementów modelu wewnętrznego obejmujących rodzaje ryzyka, na które narażony jest ten zakład.
- 1.51. Zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji, które zamierzają stosować model wewnętrzny dla grupy do obliczania swojego indywidualnego kapitałowego wymogu wypłacalności, zapewniają, że konstrukcja modelu wewnętrznego dla grupy odpowiada ich profilowi działalności i systemowi zarządzania ryzykiem oraz zarówno na szczeblu grupy, jak i na szczeblu tych zakładów, model wewnętrzny dla grupy generuje wyniki – o szczegółowości wystarczającej do zapewnienia, że model wewnętrzny dla grupy będzie miał odpowiednie zastosowanie w procesie podejmowania decyzji przez ten zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji.

## **Rozdział 4: Przyjęcie założeń i ocena ekspercka**

### **Wytyczna 18 – Przyjęcie założeń**

- 1.52. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak przebiega proces przyjmowania przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji założeń i wykorzystywania ocen eksperckich, uwzględniając w szczególności istotność skutków wynikających z zastosowania tych założeń w odniesieniu do niniejszych wytycznych dotyczących przyjmowania założeń i oceny eksperckiej.

- 1.53. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ocenia tę istotność, uwzględniając zarówno wskaźniki ilościowe, jak i jakościowe, a także uwarunkowania wynikające z poniesienia nadzwyczajnych strat.
- 1.54. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ogólnie ocenia uwzględniane wskaźniki.

### **Wytyczna 19 – Zarządzanie**

- 1.55. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by przyjmowanie założeń, a zwłaszcza korzystanie z ocen eksperckich, przebiegało w całości według procesu, który został poddany walidacji i jest udokumentowany.
- 1.56. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, żeby formułowane i stosowane założenia były spójne w czasie i we wszystkich obszarach działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji oraz żeby odpowiadały ich zamierzonemu zastosowaniu.
- 1.57. Biorąc pod uwagę istotność poszczególnych założeń, krajowe organy nadzoru powinny ustalić dla najbardziej istotnych założeń, czy w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji założenia są zatwierdzane na wystarczająco wysokim szczeblu kierownictwa, w tym nawet na szczeblu organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego.

### **Wytyczna 20 – Komunikacja i niepewność**

- 1.58. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim stopniu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by procesy dotyczące założeń, a zwłaszcza korzystania z ocen eksperckich przy wyborze tych założeń, zmierzały do ograniczenia ryzyka wynikającego z niewłaściwego zrozumienia założeń lub niewłaściwej komunikacji w tym zakresie.
- 1.59. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ustanowił formalny i udokumentowany proces przekazywania informacji zwrotnych pomiędzy korzystającymi z założeń, a ekspertami, których oceny wpłynęły na przyjęte założenia.
- 1.60. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia przejrzystość pomimo niepewności założeń oraz wynikających z niej różnic końcowych wyników.

### **Wytyczna 21 – Dokumentacja**

- 1.61. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokumentuje proces przyjmowania założeń, a zwłaszcza korzystania z ocen eksperckich, w sposób zapewniający przejrzystość tego procesu.
- 1.62. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokumentuje informacje na temat formułowanych założeń i ich istotności, zaangażowanych ekspertów, zamierzony sposób zastosowania oraz okres ważności.

- 1.63. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokumentuje uzasadnienie skorzystania z oceny eksperckiej, w tym informacje stanowiące podstawę uzasadnienia, biorąc pod uwagę stopień szczegółowości niezbędny do zapewnienia przejrzystości założeń i procesu oraz kryteriów decyzyjnych zastosowanych przy wyborze założeń i rezygnacji z założeń alternatywnych.
- 1.64. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że korzystający z istotnych założeń otrzymują jasne i kompleksowe pisemne informacje dotyczące tych założeń.

## **Wytyczna 22 – Walidacja**

- 1.65. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia walidację procesu wyboru założeń i korzystania z ocen eksperckich.
- 1.66. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że proces i narzędzia walidacji założeń są udokumentowane, zwłaszcza w zakresie korzystania z ocen eksperckich.
- 1.67. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji rejestruje zmiany istotnych założeń wynikające z pozyskiwania i analizy nowych informacji oraz wyjaśnia te zmiany, a także rozbieżności między wartościami rzeczywistymi a przyjętymi istotnymi założeniami.
- 1.68. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykorzystuje inne narzędzia walidacji, takie jak testy warunków skrajnych lub badanie wrażliwości, o ile są one możliwe do wykonania, a ich wykonanie jest celowe.
- 1.69. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji weryfikuje wybrane założenia opierając się na niezależnych wewnętrznych lub zewnętrznych ocenach.
- 1.70. Właściwe organy krajowe powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykrywa pojawienie się okoliczności, wobec zaistnienia których założenia zostałyby uznane za błędne.

## **Rozdział 5: Spójność metod**

### **Wytyczna 23 – Sprawdzanie spójności**

- 1.71. W toku procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewni spójność pomiędzy metodami stosowanymi do wyznaczania prognozy rozkładu prawdopodobieństwa a metodami wykorzystywanymi do wyceny aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności.
- 1.72. Krajowe organy nadzoru powinny w szczególności ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji sprawdza spójność poszczególnych etapów wyznaczania prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, w przypadku gdy są one istotne dla danego elementu modelu:

- (a) spójności przejścia od wyceny aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności do modelu wewnętrznego stosowanego do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności;
- (b) spójności między wyceną aktywów i pasywów w ramach modelu wewnętrznego w dniu wyceny a wyceną aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności;
- (c) spójności między prognozą czynników ryzyka i ich wpływu na przewidywane wartości pieniężne a założeniami dotyczącymi tych czynników ryzyka zastosowanymi w wycenie aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności; oraz
- (d) spójności pomiędzy ponowną wyceną aktywów i pasywów na koniec projekcji a wyceną aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności.

#### **Wytyczna 24 – Aspekty spójności**

- 1.73. W toku procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób przy ocenie spójności zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji bierze pod uwagę co najmniej:
- (a) spójność metod obliczeniowych stosowanych w wycenie aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności i w wyznaczaniu prognozy rozkładu prawdopodobieństwa;
  - (b) spójność danych i parametrów stanowiących podstawę obliczeń; oraz
  - (c) spójność założeń stanowiących podstawę odpowiednich obliczeń, w szczególności założeń dotyczących opcji umownych i gwarancji finansowych, przyszłych działań zarządczych oraz oczekiwanych przyszłych świadczeń uznaniowych.

#### **Wytyczna 25 – Ocena spójności**

- 1.74. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji będzie przeprowadzać regularne oceny spójności w ramach swojego wewnętrznego modelu procesu walidacji, zgodnie z art. 124 dyrektywy Wypłacalność II.
- 1.75. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przeprowadzą ocenę spójności, w miarę możliwości biorąc pod uwagę kryteria ilościowe i zasadę proporcjonalności.
- 1.76. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w swojej ocenie spójności zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji:
- a) stwierdza i dokumentuje wszelkie rozbieżności pomiędzy wyznaczoną prognozą rozkładu prawdopodobieństwa a wyceną aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności;
  - b) ocenia indywidualny i łączny wpływ tych odchyień; oraz

- c) uzasadnia, że odchylenia nie doprowadzą do rozbieżności pomiędzy wyznaczaniem prognozy rozkładu prawdopodobieństwa a wyceną aktywów i pasywów w bilansie do celów wypłacalności.

## **Rozdział 6: Prognoza rozkładu prawdopodobieństwa**

### **Wytyczna 26 – Wiedza na temat profilu ryzyka**

- 1.77. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by układ zdarzeń prognozy rozkładu prawdopodobieństwa leżącej u podstaw modelu wewnętrznego obejmował całość zdarzeń.
- 1.78. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy procesy stosowane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji pozwalają na utrzymanie wystarczającej i aktualnej wiedzy na temat jego profilu ryzyka.
- 1.79. Krajowe organy nadzoru powinny w szczególności ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zamierza utrzymać wiedzę na temat czynników ryzyka i innych czynników wyjaśniających zachowanie zmiennej będącej podstawą prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, tak by prognoza rozkładu prawdopodobieństwa mogła odzwierciedlać wszystkie istotne cechy profilu ryzyka.

### **Wytyczna 27 – Kompleksowość prognozy rozkładu prawdopodobieństwa**

- 1.80. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokonuje oceny ciągłej stosowności technik aktuarialnych i statystycznych użytych do wyznaczenia prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, a także ocenia w jaki sposób użyte techniki aktuarialne i statystyczne biorą pod uwagę profil ryzyka jako istotne kryterium.
- 1.81. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wybiera techniki aktuarialne i statystyczne, żeby pozwalały na wygenerowanie na tyle kompleksowej prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, aby umożliwiała ona ujęcie wszystkich istotnych cech profilu ryzyka zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji i wspierała podejmowanie decyzji.
- 1.82. Krajowe organy nadzoru powinny również ustalić, jak w ramach tej oceny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia wiarygodność niekorzystnych kwantyli oszacowanych na podstawie prognozy rozkładu prawdopodobieństwa.
- 1.83. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by działania mające na celu wygenerowanie kompleksowej prognozy rozkładu prawdopodobieństwa nie wpływały negatywnie na wiarygodność oszacowań niekorzystnych kwantyli.



## **Wytyczna 28 – Ocena kompleksowości prognozy rozkładu prawdopodobieństwa**

1.84. W celu dokonania ustalenia, o którym mowa w wytycznej 28 i zapewnienia jednolitego podejścia do zmian procesu przedaplikacyjnego oraz modelu, w trakcie procesu przedaplikacyjnego, krajowe organy nadzoru powinny przynajmniej rozważyć:

- (a) profil ryzyka zakładu oraz do jakiego stopnia prognoza rozkładu prawdopodobieństwa odzwierciedla profil ryzyka zakładu;
- (b) bieżący stan wiedzy aktuarialnej oraz powszechnie przyjętą praktykę rynkową;
- (c) w odniesieniu do poziomu kompleksowości prognozy rozkładu prawdopodobieństwa, całość środków stosowanych przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji do zapewnienia spełnienia przez model wewnętrzny, w tym każdego ze standardów określonych w art. 120-126 dyrektywy Wypłacalność II;
- (d) w odniesieniu do konkretnego rozpatrywanego ryzyka, sposób oddziaływania wybranych technik aktuarialnych i statystycznych oraz wyznaczonej prognozy rozkładu prawdopodobieństwa zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji na inne kategorie ryzyka objęte modelem wewnętrznym, biorąc pod uwagę stopień kompleksowości prognozy rozkładu prawdopodobieństwa; oraz
- (e) charakter, skalę i złożoność danego ryzyka, zgodnie z przepisami art. 29 ust. 3 dyrektywy Wypłacalność II.

## **Wytyczna 29 – Stopień kompleksowości prognozy rozkładu prawdopodobieństwa**

1.85. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dba, by nie wprowadzono do prognozy rozkładu prawdopodobieństwa nieuzasadnionej kompleksowości, która nie odzwierciedla pierwotnej wiedzy na temat jego profilu ryzyka [zob. wytyczna 26].

1.86. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim stopniu metody stosowane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji w celu zapewnienia kompleksowości prognozy rozkładu prawdopodobieństwa są zgodne ze standardami statystycznymi w zakresie metod, założeń i danych. W przypadku gdy techniki te obejmują korzystanie z ocen eksperckich, należy stosować właściwe wytyczne dotyczące przyjmowania założeń i ocen eksperckich.

## **Rozdział 7: Kalibracja – przybliżenia**

### **Wytyczna 30 – Wiedza na temat przybliżeń**

- 1.87. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykazuje dokładne zrozumienie przybliżeń dopuszczalnych na mocy przepisu art. 122 ust. 3 dyrektywy Wyłącalność II, których dokonuje.
- 1.88. Przede wszystkim, krajowe organy nadzoru powinny ustalić co najmniej, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji:
- (a) uwzględnia błąd w oszacowaniu kapitałowego wymogu wypłacalności w związku z przybliżeniami;
  - (b) wykazuje, że przybliżenia, których będzie dokonywał, nie skutkują istotnym niedoszacowaniem kapitałowego wymogu wypłacalności w stosunku do wyniku jego oszacowania wyznaczonego za pomocą referencyjnej miary ryzyka, tak by zapewnić ubezpieczającym, ubezpieczonym, uposażonym i uprawnionym z umowy ubezpieczenia poziom ochrony odpowiadający poziomowi ochrony określonemu w art. 101 ust. 3 dyrektywy Wyłącalność II; oraz
  - (c) weryfikuje i potwierdza stabilność w czasie obliczeń wynikających z zastosowanych przybliżeń, a w warunkach strat nadzwyczajnych – odpowiedniość przybliżeń do profilu ryzyka.
- 1.89. Krajowe organy nadzoru powinny wyraźnie wskazać zakładom ubezpieczeń lub zakładom reasekuracji, że niedopuszczalne jest przekalibrowanie kapitałowego wymogu wypłacalności w związku z istotną niepewnością związaną z przybliżeniami, jeżeli niepewność ta będzie prowadziła do niedoszacowania kapitałowego wymogu wypłacalności.

### **Wytyczna 31 – Referencyjna miara ryzyka jako wynik pośredni**

- 1.90. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji jest w stanie wyznaczyć referencyjną miarę ryzyka pośrednio z kapitału ekonomicznego, w trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji jest w stanie wykazać, że wynik ten będzie należycie odzwierciedla jego profil ryzyka.

### **Wytyczna 32 – Użycie innej zmiennej bazowej**

- 1.91. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji – w przypadku, gdy do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności stosuje zmianę innej zmiennej bazowej niż podstawowych środków własnych – wykaże, że:
- (a) różnica między podstawowymi środkami własnymi a zmienną bazową nie jest istotna w okresie od  $t=0$ , bez względu na dające się przewidzieć zdarzenia, które wystąpią do oraz w  $t=1$ ; albo
  - (b) w przypadku istotnej różnicy, że dojdzie do znaczącej zmiany tej istotnej różnicy w następnym roku, nawet w przypadku wystąpienia strat nadzwyczajnych nie, biorąc pod uwagę profil ryzyka zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

- 1.92. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykazuje, w przypadku gdy do wyznaczenia wartości podstawowych środków własnych stosuje zmianę innej zmiennej bazowej niż podstawowych środków własnych, że:
- (a) jest w stanie uzgodnić różnicę pomiędzy wartością podstawowych środków własnych a zmienną bazową w  $t=0$ ; oraz
  - (b) posiada zrozumienie różnicy pomiędzy wartością podstawowych środków własnych a zmienną bazową, bez względu na dające się przewidzieć zdarzenia, które wystąpią do oraz w  $t=1$ .
- 1.93. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy bilans sporządzany przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji do celów wypłacalności umożliwia temu zakładowi wyznaczanie kwoty dopuszczalnych środków własnych dostępnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, niezależnie od metody obliczeń zastosowanej do wyznaczenia tego kapitałowego wymogu wypłacalności.

### **Wytyczna 33 – Użycie zamkniętych formuł analitycznych**

- 1.94. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, który stosuje zamknięte formuły analityczne do rekalkulacji swojego wymogu kapitałowego z wewnętrznej miary ryzyka na miarę referencyjną, wykazuje, że założenia leżące u podstaw formuł analitycznych jest realistyczne i, biorąc pod uwagę profil ryzyka zakładu, pozostają takimi nawet w przypadku wystąpienia strat nadzwyczajnych.

### **Wytyczna 34 – Działania zarządcze**

- 1.95. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, który w swoim modelu wewnętrznym przyjmuje okres dłuższy niż rok, uwzględnia działania zarządu w kontekście wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności i zapewnia, że takie działania zarządcze są modelowane w realistyczny i rozsądny sposób oraz jest uwzględniony ich wpływ na bilans do celów wypłacalności w okresie pomiędzy  $t=0$  a  $t=1$ .
- 1.96. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia dalsze stosowanie ogólnych zasad wyceny aktywów i pasywów w  $t=1$  przy uwzględnianiu wpływu działań zarządczych na bilans do celów wypłacalności na potrzeby stosowania tej wytycznej.

### **Wytyczna 35 – Wielokrotne przybliżenia**

- 1.97. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ocenia, w przypadku dokonywania kilku przybliżeń, czy dochodzi między nimi do interakcji, które wymagają zatwierdzenia.

## **Rozdział 8: Przepisanie zysków i strat**

### **Wytyczna 36 – Definicja zysków i strat**

- 1.98. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia zyski i straty w danym okresie jako zmiany:
- (a) podstawowych środków własnych; lub
  - (b) innych kwot pieniężnych użytych w modelu wewnętrznym do określenia zmian w zakresie podstawowych środków własnych, takich jak rzeczywiste zmiany wartości kapitału ekonomicznego.
- 1.99. W tym celu przypisanie zysków i strat powinno wykluczać przepływy wynikające z gromadzenia dodatkowych środków własnych, spłaty lub umorzenia tych środków oraz z dystrybucji środków własnych.
- 1.100. W przypadku gdy w swoim modelu wewnętrznym zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje inną zmienną bazową niż podstawowe środki własne, w trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje tę zmienną do celów przypisania zysków i strat.
- 1.101. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak – poprzez przypisanie zysków i strat – zakład stwierdza, jaki jest związek między zmianami czynników ryzyka a kształtowaniem się zmiennej, na której opiera się prognoza rozkładu prawdopodobieństwa.

### **Wytyczna 37 – Zastosowanie przypisania zysków i strat**

- 1.102. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by przypisanie zysków i strat było zgodne z jego zastosowaniem przewidzianym w ramach testu użyteczności i procesu walidacji.

### **Wytyczna 38 – Zastosowanie przypisania zysków a walidacja**

- 1.103. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by informacje dotyczące działania modelu w przeszłości uzyskane na podstawie przypisania zysków i strat były wykorzystywane w ramach regularnego cyklu walidacji zakładu.

## **Rozdział 9: Walidacja**

### **Wytyczna 39 – Zasady walidacji i raport z walidacji**

- 1.104. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że w ramach zasad walidacji zostały określone co najmniej następujące elementy:

- (a) procesy, metody i narzędzia walidacji modelu wewnętrznego i ich cele;
- (b) częstotliwość regularnej walidacji każdego elementu modelu wewnętrznego oraz okoliczności prowadzące do dodatkowej walidacji;
- (c) osoby odpowiedzialne za każde zadanie w ramach walidacji; oraz
- (d) procedury mającej zastosowanie w przypadku, gdy proces walidacji modelu napotka na problemy związane z wiarygodnością modelu wewnętrznego oraz proces podejmowania decyzji, który umożliwia rozwiązanie tych problemów.

1.105. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokumentuje w raporcie z walidacji wyniki walidacji oraz płynące z niej wnioski oraz konsekwencje analiz przeprowadzonych w trakcie walidacji.

1.106. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zamieszcza w raporcie odniesienie do zestawów danych objętych walidacją, o których mowa w wytycznej 50, a także dokumentuje zatwierdzenie właściwych części raportu przez głównych uczestników procesu.

#### **Wytyczna 40 – Zakres i cel procesu walidacji**

1.107. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim stopniu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wyraźnie określa, przy wyznaczaniu celu i zakresu walidacji, szczegółowy cel walidacji dla każdego elementu modelu wewnętrznego.

1.108. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji obejmuje zakresem walidacji zarówno jakościowe, jak i ilościowe elementy modelu wewnętrznego.

1.109. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak przy rozważaniu zakresu walidacji zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia, oprócz walidacji poszczególnych elementów modelu wewnętrznego, walidację całościową, a zwłaszcza poprawność wyznaczonej prognozy rozkładu prawdopodobieństwa z punktu widzenia zapobiegania istotnym błędom w zakresie obliczania poziomu kapitału wymaganego ustawowo.

#### **Wytyczna 41 – Istotność**

1.110. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak – korzystając z kryterium istotności przy podejmowaniu decyzji o intensywności działań w ramach walidacji – zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia istotność danego elementu modelu wewnętrznego będącego przedmiotem walidacji, nie tylko indywidualnie, ale również w połączeniu z innymi elementami.

1.111. Jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji nie dokonuje walidacji konkretnych indywidualnych elementów modelu wewnętrznego z zachowaniem wysokiego stopnia dokładności w związku z brakiem istotności tych elementów, krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak mimo to zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia fakt, że elementy te w połączeniu ze sobą wymagają odpowiedniej walidacji.

1.112. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład uwzględni badanie wrażliwości przy określaniu istotności w kontekście walidacji.

#### **Wytyczna 42 – Jakość procesu walidacji**

1.113. Poprzez proces przedaplikacyjny krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji określa wszystkie znane ograniczenia bieżącego procesu walidacji.

1.114. W przypadku występowania ograniczeń walidacji elementów objętych procesem walidacji krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim stopniu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zdaje sobie sprawę z tych ograniczeń i dokumentuje je.

1.115. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by ocena jakości procesu walidacji zawierała wyraźne wskazanie okoliczności, w jakich walidacja jest nieskuteczna.

#### **Wytyczna 43 – Zarządzanie procesem walidacji**

1.116. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny dokonać ustaleń dotyczących zarządzania przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji komunikacją w zakresie wyników prowadzonej przez siebie walidacji.

1.117. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji formułuje ogólną opinię dotyczącą ustaleń procesu walidacji i prowadzi komunikację wewnętrzną w tym zakresie.

1.118. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje z góry określone kryteria w celu stwierdzenia, czy wyniki walidacji uzyskiwane w tym zakładzie lub ich część wymagają eskalacji.

1.119. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji określa, w jakich warunkach wyniki procesu walidacji wymagają eskalacji; a także jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wyraźnie definiuje i wyznacza ścieżkę eskalacji w sposób zapewniający niezależność procesu walidacji.

1.120. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w ramach zasad walidacji ustanowionych przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji prowadzony jest system raportowania wyników zastosowania poszczególnych narzędzi walidacji, zarówno w zakresie walidacji okresowej, jak i przeprowadzanej w wyniku specyficznych zdarzeń, a także w jaki sposób jest on wykorzystywany w przypadku, gdy przeprowadzone testy wykazują, że model wewnętrzny nie działa zgodnie z przewidywaniami.

#### **Wytyczna 44 – Role w procesie walidacji**

1.121. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, w przypadku gdy w realizacji konkretnych zadań procesu walidacji uczestniczą inne strony niż funkcja zarządzania ryzykiem, by funkcja zarządzania ryzykiem wypełniała swoje obowiązki ogólne, o których mowa w art. 44 dyrektywy Wypłacalność II,

w tym obowiązek zapewnienia wykonania poszczególnych zadań w ramach procesu walidacji.

1.122. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji formalnie wyjaśnia rolę każdej ze stron uczestniczących w zdefiniowanym procesie walidacji.

1.123. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy dany zakład określa w ramach ustanowionych przez siebie zasad walidacji podział zadań w odniesieniu do całego procesu walidacji.

#### **Wytyczna 45 – Niezależność procesu walidacji**

1.124. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w ramach funkcji zarządzania ryzykiem zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia – w celu zagwarantowania obiektywnej weryfikacji modelu wewnętrznego – by proces walidacji przebiegał w sposób niezależny od opracowania i funkcjonowania modelu i by zadania określone w ramach ustanowionych przez zakład zasad walidacji zapewniały stworzenie i utrzymanie niezależności procesu walidacji.

1.125. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak przy wybieraniu stron, które będą uczestniczyć w realizacji zadań związanych z procesem walidacji, zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia charakter, skalę i złożoność ryzyk, na jakie narażony jest zakład, funkcje oraz umiejętności, jakie mają być zaangażowane, wewnętrzną organizację zakładu oraz jego system zarządzania.

#### **Wytyczna 46 – Specyfika modelu wewnętrznego dla grupy**

1.126. W trakcie procesu przedaplikacyjnego grupy krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia walidację modelu wewnętrznego w kontekście obliczania zarówno skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, jak i kapitałowego wymogu wypłacalności zakładów powiązanych, który byłby wyznaczany przy zastosowaniu modelu wewnętrznego dla grupy; a także jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia tę kwestię wprost w zasadach walidacji ustanowionych przez siebie dla modelu wewnętrznego dla grupy.

1.127. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak dany zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, a także zakłady powiązane, w odniesieniu do których kapitałowy wymóg wypłacalności byłby wyznaczany za pomocą modelu wewnętrznego, ustanawiają jednolite zasady walidacji obejmujące proces walidacji zarówno na szczeblu grupy, jak i indywidualnym.

#### **Wytyczna 47 – Zestaw narzędzi**

1.128. w trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by ilościowe i jakościowe narzędzia walidacji, które stosuje, są wiarygodne i odpowiednie zarówno do walidacji modelu wewnętrznego przeznaczonego do zastosowania wewnętrznego, jak i na potrzeby obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności.

1.129. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim stopniu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji rozumie stosowane

przez siebie narzędzia walidacji i uwzględnia fakt, że różne narzędzia mają różne cechy i ograniczenia.

1.130. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia, które narzędzia walidacji lub jakie ich połączenie są najbardziej odpowiednie w świetle realizacji celu i zakresu walidacji, zgodnie z zasadami walidacji określonymi przez zakład.

1.131. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ustanawia proces wyboru odpowiedniego zestawu narzędzi walidacji w celu zapewnienia solidności procesu walidacji. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokumentuje ten proces wyboru odpowiedniego zestawu narzędzi walidacji i czy przy wyborze narzędzi walidacji uwzględnia przynajmniej następujące cechy:

- (a) poziom złożoności narzędzi walidacji: od uproszczonych technik do wyrafinowanych metod;
- (b) charakter: narzędzia walidacji jakościowe, ilościowe bądź ich kombinacja;
- (c) wymagana wiedza: zakres wiedzy wymaganej przez osoby prowadzące walidację;
- (d) niezależność: stopień niezależności wymagany przez osoby przeprowadzające walidację;
- (e) wymagane informacje: potencjalne ograniczenia ilości lub rodzaju informacji dostępnych na potrzeby walidacji zewnętrznej w odróżnieniu od walidacji wewnętrznej; oraz
- (f) cykl walidacji: stosowne narzędzia walidacji obejmujące główne założenia przyjęte na różnych etapach stosowania modelu wewnętrznego, tzn. opracowania, wdrożenia i funkcjonowania.

#### **Wytyczna 48 – Testy warunków skrajnych i analiza scenariuszowa**

1.132. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w ramach walidacji modelu wewnętrznego zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje testy warunków skrajnych i analizę scenariuszową.

1.133. Krajowe organy nadzoru powinny w szczególności ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by testy warunków skrajnych i analiza scenariuszowa obejmowały właściwe ryzyka i były monitorowane w czasie.

#### **Wytyczna 49 – Stosowanie narzędzi**

1.134. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji jest w stanie wyjaśnić, które elementy modelu wewnętrznego są poddawane walidacji za pomocą każdego ze stosowanych narzędzi walidacji i dlaczego te narzędzia walidacji są przydatne do konkretnego celu, poprzez opisanie przynajmniej:



- (a) istotności elementu modelu poddawanego walidacji;
- (b) poziomu, na którym narzędzie będzie wykorzystywane – od indywidualnych ryzyk, poprzez modelowane bloki, portfel, obszar działalności, po wyniki zagregowane;
- (c) celu danego zadania w ramach walidacji; oraz
- (d) oczekiwanych wyników walidacji.

### **Wytyczna 50 – Zestawy danych poddawanych walidacji**

1.135. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, by wybrane dane i oceny eksperckie użyte w procesie walidacji umożliwiały skuteczną walidację modelu z uwzględnieniem szerokiego zakresu sytuacji, które występowały w przeszłości lub mogą potencjalnie nastąpić w przyszłości.

## **Rozdział 10: Dokumentacja**

### **Wytyczna 51 – Procedury kontroli**

1.136. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia aktualizację dokumentacji modelu wewnętrznego i jej regularny przegląd.

1.137. W szczególności krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje przynajmniej:

- (a) skuteczną procedurę kontroli dokumentacji modelu wewnętrznego;
- (b) procedury kontroli wersji dokumentacji modelu wewnętrznego; oraz
- (c) przejrzysty system odniesień w dokumentacji modelu wewnętrznego, który powinien być zastosowany w wykazie dokumentów.

### **Wytyczna 52 – Dokumentacja metodyki**

1.138. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji prowadzi na tyle szczegółową dokumentację, aby potwierdzić dokładne zrozumienie metodyki i technik stosowanych w ramach modelu wewnętrznego, w tym przynajmniej:

- (a) założeń;
- (b) możliwości zastosowania tych założeń w świetle profilu ryzyka zakładu; oraz
- (c) wszelkich wad metodyki lub stosowanych technik.

1.139. Powyższe powinno mieć zastosowanie również w przypadku, gdy metodyka lub wszelkie inne techniki stosowane przez zakład ubezpieczeń lub zakład

reasekuracji w ramach modelu wewnętrznego są dokumentowane przez stronę zewnętrzną.

1.140. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, dokumentując teorię, założenia oraz podstawę matematyczną i empiryczną, na których oparto metodykę zastosowaną w ramach modelu wewnętrznego, zgodnie z art. 125 ust. 3 dyrektywy Wypłacalność II, rejestruje, w miarę dostępności, istotne kroki w opracowywaniu stosowanej metodyki, a także wszelkich innych metodyk, które były rozważane, ale które nie zostały następnie wykorzystane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji.

### **Wytyczna 53 – Okoliczności, w których model wewnętrzny nie funkcjonuje w sposób efektywny**

1.141. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zamieszcza w swojej dokumentacji, w formie pojedynczego dokumentu, podsumowanie wad modelu wewnętrznego, obejmujące przynajmniej następujące aspekty:

- (a) ryzyka nieuwzględnione w modelu wewnętrznym;
- (b) ograniczenia zastosowanego w modelu wewnętrznym sposobu modelowania ryzyka;
- (c) charakter, stopień i źródła niepewności związanej z wynikami modelu wewnętrznego, w tym wrażliwość wyników w świetle głównych założeń leżących u podstaw modelu wewnętrznego;
- (d) ograniczenia (niedoskonałości) danych użytych w modelu wewnętrznym i brak danych do obliczenia modelu wewnętrznego;
- (e) ryzyko wynikające z użycia w modelu wewnętrznym modeli i danych zewnętrznych;
- (f) ograniczenia związane z technologiami informatycznymi stosowanymi w modelu wewnętrznym;
- (g) ograniczenia w zakresie zarządzania modelem wewnętrznym; oraz
- (h) prace wykonane w celu określenia wad modelu i wszelkie plany udoskonalenia modelu.

### **Wytyczna 54 – Poprawność dokumentacji modelu z punktu widzenia adresatów**

1.142. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji rozważa posiadanie dokumentacji modelu wewnętrznego składającej się z kilku poziomów odpowiadających poszczególnym zastosowaniom i docelowym odbiorcom.

## **Wytyczna 55 – Podręczniki użytkowników lub opisy procesów**

1.143. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w ramach swojej dokumentacji modelu wewnętrznego zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ustanawia podręczniki użytkowników lub opisy procesów, dotyczące funkcjonowania modelu wewnętrznego, które powinny być na tyle szczegółowe, aby umożliwić niezależnej stronie trzeciej ze znajomością problematyki posługiwanie się modelem wewnętrznym i jego przeliczenie.

## **Wytyczna 56 – Dokumentacja wyników modelu**

1.144. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji dokumentuje i przechowuje, niekoniecznie w formie pojedynczego dokumentu, wyniki uzyskane za pomocą modelu, które są istotne z punktu widzenia spełnienia wymogów art. 120 dyrektywy Wypłacalność II.

## **Wytyczna 57 – Oprogramowanie i platformy służące do modelowania**

1.145. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w swojej dokumentacji zakład uwzględnia informacje o oprogramowaniu, platformach modelowania oraz systemach sprzętu komputerowego stosowanych na potrzeby modelu wewnętrznego.

1.146. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób, w przypadku korzystania z oprogramowania, platform modelowania i systemów sprzętu komputerowego, zakład zamieszcza w dokumentacji wystarczające informacje umożliwiające mu ocenę oraz uzasadnienie ich wykorzystania oraz umożliwia krajowym organom nadzoru ocenę ich poprawności na potrzeby modelu wewnętrznego.

## **Rozdział 11: Modele i dane zewnętrzne**

### **Wytyczna 58 – Dane zewnętrzne**

1.147. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak, zważywszy na charakter danych zewnętrznych, zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykazuje odpowiedni poziom znajomości specyfiki danych zewnętrznych stosowanych w modelu wewnętrznym, w tym wszelkich istotnych przekształceń, przeskalowania, sezonowości oraz innych rodzajów przetworzenia danych zewnętrznych.

1.148. Krajowe organy nadzoru powinny przede wszystkim ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przynajmniej:

- (a) posiada znajomość atrybutów i ograniczeń lub innych cech szczególnych danych zewnętrznych;
- (b) opracowuje procesy identyfikacji brakujących danych zewnętrznych i innych ograniczeń;

- (c) posiada znajomość przybliżeń i operacji przetworzenia dokonanych w związku z brakującymi lub niewiarygodnymi danymi zewnętrznymi; oraz
- (d) opracowuje procesy terminowej kontroli zgodności danych, w tym porównanie z innymi istotnymi źródłami, o ile dane na ten temat są dostępne w granicach rozsądku.

### **Wytyczna 59 – Zrozumienie modelu zewnętrznego**

- 1.149. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykazuje, że wszystkie strony wykorzystujące model zewnętrzny posiadają wystarczająco precyzyjne zrozumienie tych elementów modelu zewnętrznego, które są dla nich istotne, w tym założeń oraz aspektów technicznych i operacyjnych.
- 1.150. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przykłada szczególną uwagę do tych elementów modelu zewnętrznego, które są bardziej istotne dla jego profilu ryzyka.

### **Wytyczna 60 – Weryfikacja wyboru modelu zewnętrznego i danych zewnętrznych**

- 1.151. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji weryfikuje słuszność wyboru danego modelu zewnętrznego lub zestawu danych zewnętrznych.
- 1.152. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji nie polega zbyt mocno na pojedynczym dostawcy i jak zakład planuje ograniczyć skutki ewentualnego nie wykonania swoich zobowiązań przez danego dostawcę.
- 1.153. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględnia aktualizacje modelu zewnętrznego lub danych umożliwiające mu lepszą ocenę ryzyka, na które jest narażony.

### **Wytyczna 61 – Zintegrowanie z konstrukcją modelu wewnętrznego**

- 1.154. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykazuje poprawność podejścia służącego włączeniu modelu zewnętrznego do ram modelu wewnętrznego, w tym technik, danych, parametrów, założeń wybranych przez zakład, a także wyniku lub wyników modelu zewnętrznego.

### **Wytyczna 62 – Walidacja**

- 1.155. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przeprowadza własną walidację założeń modelu zewnętrznego istotnych z perspektywy jego profilu ryzyka, a także walidację procesu włączenia modelu zewnętrznego i danych zewnętrznych do własnych procesów i modelu wewnętrznego.
- 1.156. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jaki sposób zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ocenia poprawność wyboru lub odrzucenia elementów bądź wariantów dostępnych w ramach modelu zewnętrznego.

1.157. krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak w ramach własnej walidacji zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji uwzględni odpowiednie informacje, a zwłaszcza analizę wykonaną przez dostawcę lub inną osobę trzecią, a ponadto jak, czyniąc to, zakład ubezpieczeń lub reasekuracji zapewnia przynajmniej:

- (a) ochronę niezależności procesu walidacji od procesu opracowania i funkcjonowania modelu wewnętrznego;
- (b) jej zgodność z procesem walidacji ustanowionym przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji i wyraźnie określonymi zasadami walidacji; oraz
- (c) uwzględnienie wyraźnej lub domniemanej nieobiektywności analizy wykonywanej przez dostawcę lub inną osobę trzecią.

### **Wytyczna 63 – Dokumentacja**

1.158. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wykazuje spełnienie standardów dokumentacji przez dokumentację modeli i danych zewnętrznych.

1.159. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim zakresie zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji prowadzi dokumentację przynajmniej w odniesieniu do:

- (a) aspektów modelu zewnętrznego i danych zewnętrznych istotnych z punktu widzenia jego profilu ryzyka;
- (b) zintegrowania modelu zewnętrznego lub danych zewnętrznych z własnymi procesami i modelem wewnętrznym;
- (c) zintegrowania danych stosowanych w modelu zewnętrznym, zwłaszcza danych wejściowych lub wyników modelu zewnętrznego, z własnymi procesami i modelem wewnętrznym; oraz
- (d) danych zewnętrznych stosowanych w modelu wewnętrznym oraz ich źródeł i zastosowania;

1.160. Jeżeli na dokumentację własną zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji wpływa dokumentacja sporządzana przez dostawców lub usługodawców, krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia, że jego zdolność do spełnienia standardów dokumentacji nie jest zagrożona.

### **Wytyczna 64 – Relacje pomiędzy krajowymi organami nadzoru a dostawcami modeli zewnętrznych**

1.161. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, w jakim stopniu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji pozostaje odpowiedzialny za wywiązywanie się ze swoich obowiązków w zakresie swojego modelu wewnętrznego oraz w zakresie roli modelu zewnętrznego lub danych zewnętrznych stosowanych w modelu wewnętrznym, a także wszystkich pozostałych wymogów.

- 1.162. Krajowe organy nadzoru powinny jasno zakomunikować zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji, że kontakty między krajowymi organami nadzoru a dostawcami modelu zewnętrznego w celu uzyskania informacji na potrzeby przeglądu tego modelu przez krajowe organy nadzoru nie zwalniają zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji od obowiązku wykazania, że model wewnętrzny spełnia wymogi modelu wewnętrznego.
- 1.163. Krajowe organy nadzoru powinny czynić ustalenia dotyczące wykorzystania modelu zewnętrznego oddzielnie na potrzeby każdego procesu przedaplikacyjnego.
- 1.164. Krajowe organy nadzoru powinny wyraźnie poinformować zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, że odrzucą każdy wniosek o stosowanie modelu zewnętrznego w przypadku nieprzekazania przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji szczegółowych informacji wymaganych do przeprowadzenia oceny wniosku przez krajowe organy nadzoru.

### **Wytyczna 65 – Rola usługodawców w przypadku stosowania modeli i danych zewnętrznych**

- 1.165. W trakcie procesu przedaplikacyjnego krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy podejmując decyzję o nieobsługiwaniu modelu zewnętrznego samodzielnie, zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji korzysta z umowy outsourcingu.
- 1.166. Podobnie krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy w ramach umowy outsourcingu zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji upoważnia danego usługodawcę do wykonywania określonych zadań w zakresie danych zewnętrznych.
- 1.167. Krajowe organy nadzoru powinny wyraźnie poinformować zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, że nie powinien uznawać takich umów outsourcingu jako zwolnienia od obowiązku wykazania, że model wewnętrzny spełnia określone wymogi.
- 1.168. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zapewnia określenie obowiązków stron w każdej umowie outsourcingu dotyczącej obsługi modelu wewnętrznego lub wykonywania zadań związanych z danymi zewnętrznymi, tak by spełnić wymogi określone w art. 49 dyrektywy Wypłacalność II.
- 1.169. Krajowe organy nadzoru powinny ustalić, jak zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zachowuje ogólną odpowiedzialność, niezależnie od tego, która strona faktycznie wykonuje zadania w zakresie świadczonej usługi.

## **Rozdział 12: Funkcjonowanie kolegiów w trakcie procesu przedaplikacyjnego modelu wewnętrznego dla grupy**

### **Wytyczna 66 – Ustalenie zakresu modelu wewnętrznego w trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy**

- 1.170. W trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy, ustalając odpowiedniość zakresu modelu wewnętrznego, organ sprawujący nadzór nad grupą, pozostałe zaangażowane krajowe organy nadzoru i inne krajowe organy nadzoru wskazane przez kolegium powinny uwzględnić:

- (a) istotność zakładów powiązanych należących do grupy z punktu widzenia profilu ryzyka grupy.
- (b) profil ryzyka zakładów powiązanych należących do grupy w stosunku do ogólnego profilu ryzyka grupy;
- (c) w stosownych przypadkach, tymczasowy plan grupy dotyczący rozszerzenia zakresu modelu w późniejszym terminie oraz ramy czasowe tego rozszerzenia;
- (d) poprawność stosowania formuły standardowej lub innego modelu wewnętrznego objętego procesem przedaplikacyjnym, który byłby stosowany do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności powiązanego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji objętego zakresem modelu wewnętrznego; oraz
- (e) poprawność stosowania formuły standardowej lub innego modelu wewnętrznego objętego procesem przedaplikacyjnym, który byłby stosowany do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności każdego powiązanego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji należącego do grupy, ale nieobjętego zakresem modelu wewnętrznego dla grupy.

1.171. Ustalając zasadność wyłączenia zakładów powiązanych należących do grupy z zakresu modelu wewnętrznego, organ sprawujący nadzór nad grupą i pozostałe zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny ocenić, czy to wyłączenie dokonane przez zakład mogłoby doprowadzić do:

- (a) niewłaściwej alokacji środków własnych na podstawie indywidualnych kapitałowych wymogów wypłacalności zakładu, a nie udziału w profilu ryzyka grupy;
- (b) niespójności, które wynikłyby z użycia modelu wewnętrznego do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności grupy i jednocześnie zastosowania przez dowolny zakład powiązany należący do grupy do obliczenia jego kapitałowego wymogu wypłacalności formuły standardowej lub innego modelu wewnętrznego objętego procesem przedaplikacyjnym;
- (c) osłabienia zarządzania ryzykiem grupy i zakładów powiązanych należących do grupy wynikającego z ograniczonego zakresu modelu wewnętrznego; lub
- (d) nieadekwatności kapitałowego wymogu wypłacalności grupy w stosunku do jej profilu ryzyka.

**Wytyczna 67 – Zadania organu sprawującego nadzór nad grupą i pozostałych zaangażowanych krajowych organów nadzoru uczestniczących w procesie przedaplikacyjnym**

1.172. W trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy organ sprawujący nadzór nad grupą i pozostałe zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny uzgodnić

najbardziej efektywny i skuteczny podział zadań pomiędzy poszczególne zaangażowane krajowe organy nadzoru.

1.173. Organ sprawujący nadzór nad grupą, w porozumieniu z pozostałymi zaangażowanymi krajowymi organami nadzoru, powinien zaprotokołować uzgodniony podział zadań i określić plan prac oraz zasady komunikacji obowiązujące pomiędzy nimi.

1.174. W przypadku modelu grupowego z artykułu 231 dyrektywy Wypłacalność II, organ sprawujący nadzór nad grupą oraz pozostałe zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny rozważyć zwarcie w planie pracy postanowień ustalających podział zadań i zasady komunikacji pomiędzy nimi.

1.175. W stosownych przypadkach organ sprawujący nadzór nad grupą, w porozumieniu z pozostałymi zaangażowanymi krajowymi organami nadzoru, powinien aktualizować plan prac.

1.176. Organ sprawujący nadzór nad grupą powinien zapewnić określenie w planie ram czasowych, prac głównych etapów procesu przedaplikacyjnego oraz zakresu wymaganych opracowań.

1.177. Organ sprawujący nadzór nad grupą powinien zapewnić przynajmniej, aby w planie prac:

(a) wskazano, kiedy i jak konsultować się z pozostałymi zaangażowanymi krajowymi organami nadzoru i angażować je w proces przedaplikacyjny;

(b) określono, gdzie i jak dopuścić inne krajowe organy nadzoru należące do kolegium organów nadzoru do uczestniczenia w procesie przedaplikacyjnym, z zastrzeżeniem że ich udział ograniczałby się do stwierdzenia i zapobiegania występowaniu okoliczności, w których wyłączenie części działalności z zakresu modelu wewnętrznego mogłoby doprowadzić do istotnego niedoszacowania ryzyka grupy lub w których model wewnętrzny mógłby być sprzeczny z innym modelem wewnętrznym objętym procesem przedaplikacyjnym, który byłby stosowany do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji należącego do grupy; oraz

(c) określono priorytety oceny, z uwzględnieniem zakresu modelu wewnętrznego, specyfiki każdego zakładu powiązanego należącego do grupy, profilu ryzyka grupy i zakładów powiązanych należących do grupy oraz dostępnych i istotnych informacji o modelu wewnętrznym.

1.178. Każdorazowo gdy zaangażowany krajowy organ nadzoru stwierdza istotną budzącą obawy kwestię dotyczącą procesu przedaplikacyjnego, powinien niezwłocznie zgłosić swoje obawy organowi sprawującemu nadzór nad grupą i pozostałym zaangażowanym krajowym organom nadzoru.

### **Wytyczna 68 – Wspólne kontrole w siedzibie zakładu prowadzone podczas procesu przedaplikacyjnego dla grupy**

1.179. W trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy organ sprawujący nadzór nad grupą i pozostałe zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny zaproponować i omówić termin i sposób organizacji wspólnych kontroli w



siedzibie zakładu służących weryfikacji informacji dotyczących procesu przedaplikacyjnego w celu zapewnienia skuteczności tego procesu.

- 1.180. Właściwe krajowe organy nadzoru proponujące wspólną kontrolę w siedzibie zakładu powinny powiadomić o tym organ sprawujący nadzór nad grupą, wskazując zakres i cel kontroli w świetle celów wspólnych kontroli w siedzibie zakładu przewidzianych w ramach procesu przedaplikacyjnego przez krajowe organy nadzoru.
- 1.181. Organ sprawujący nadzór nad grupą powinien następnie powiadomić pozostałe krajowe organy nadzoru zaangażowane w proces przedaplikacyjny, EIOPA, a w stosownych przypadkach, pozostałe krajowe organy nadzoru należące do kolegium, krajowe organy nadzoru odpowiedzialne za nadzór nad istotnymi oddziałami, o których mowa w art. 248 ust. 3 dyrektywy Wyłącalność II, a także krajowe organy nadzoru odpowiedzialne za nadzór nad innymi oddziałami.
- 1.182. Skoro tylko krajowe organy nadzoru uczestniczące we wspólnej kontroli w siedzibie zakładu zostaną wskazane, powinny omówić i uzgodnić ostateczny zakres, cel, strukturę i podział zadań w ramach kontroli.
- 1.183. Krajowy organ nadzoru organizujący kontrolę w siedzibie zakładu powinien przekazać organowi sprawującemu nadzór nad grupą stosowne dokumenty, o ile nie jest organem sprawującym nadzór nad grupą.
- 1.184. Organ sprawujący nadzór nad grupą powinien udostępnić stosowne dokumenty krajowym organom nadzoru zaangażowanym w proces przedaplikacyjny, pozostałym organom nadzoru uczestniczącym we wspólnej kontroli w siedzibie zakładu oraz EIOPA. Organ sprawujący nadzór nad grupą powinien przekazać pozostałym krajowym organom nadzoru należącym do kolegium i innym uczestnikom wykaz otrzymanych dokumentów i przekazać te dokumenty na stosowną prośbę.
- 1.185. Na podstawie raportu zawierającego najważniejsze ustalenia kontroli w siedzibie zakładu krajowe organy nadzoru organizujące kontrolę w siedzibie zakładu powinny omówić z zaangażowanymi krajowymi organami nadzoru wynik wspólnej kontroli w siedzibie zakładu i działania, jakie należy podjąć.
- 1.186. Organ sprawujący nadzór nad grupą powinien poinformować pozostałe krajowe organy nadzoru należące do kolegium o wyniku i działaniach, korzystając z formy komunikacji uzgodnionej w ramach kolegium.

### **Wytyczna 69 – Czynności związane z modelem wewnętrznym wykonywane poza siedzibą zakładu w trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy**

- 1.187. W trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny przekazywać najważniejsze ustalenia z czynności wykonywanych poza siedzibą zakładu organowi sprawującemu nadzór nad grupą oraz zaangażowanym krajowym organom nadzoru i je z nimi omówić.
- 1.188. Zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny przekazywać informacje na temat podejścia stosowanego przez nie w ramach przeglądu elementów modelu wewnętrznego organowi sprawującemu nadzór nad grupą i pozostałym zaangażowanym krajowym organom nadzoru.

- 1.189. Jeżeli po uzyskaniu tych informacji zaangażowane krajowe organy nadzoru stwierdzą istotne różnice w stosowanych podejściach, powinny je omówić i uzgodnić proces opracowania spójnego podejść, o ile stwierdzą, że jest to właściwe.
- 1.190. Zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny rozważyć – jeżeli uznają to za stosowne – udostępnienie narzędzi i technik stosowanych przez siebie do celów przeglądu elementów modelu wewnętrznego pozostałym zaangażowanym krajowym organom nadzoru.

### **Wytyczna 70 – Zaangażowanie krajowym organów nadzoru państw trzecich w trakcie procesu przedaplikacyjnego dla grupy**

- 1.191. W toku procesu przedaplikacyjnego dla grupy organ sprawujący nadzór nad grupą i pozostałe zaangażowane krajowe organy nadzoru powinny ustalić, czy należy skonsultować się i z którym właściwym krajowym organem nadzoru państwa trzeciego.
- 1.192. Przed skonsultowaniem się z krajowym organem nadzoru państwa trzeciego organ sprawujący nadzór nad grupą, przy wsparciu ze strony zaangażowanych krajowych organów nadzoru, powinien podjąć odpowiednie działania w celu upewnienia się, że przepisy ustawowe dotyczące poufności informacji obowiązujące na terytorium, na którym znajduje się siedziba krajowego organu nadzoru państwa trzeciego, odpowiadają wymogom dotyczącym tajemnicy zawodowej wynikającym z dyrektywy Wypłatalność II, innych unijnych dyrektyw oraz ustawodawstwa krajowego obowiązującego wobec zaangażowanych krajowych organów nadzoru.

### **Zasady dotyczące zgodności i sprawozdawczości**

- 1.193. Niniejszy dokument zawiera wytyczne opublikowane zgodnie z przepisami art. 16 rozporządzenia ustanawiającego EIOPA. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia ustanawiającego EIOPA właściwe krajowe organy nadzoru dokładają wszelkich starań, aby zastosować się do odpowiednich wytycznych i zaleceń.
- 1.194. Właściwe krajowe organy nadzoru stosujące się lub zamierzające się stosować do treści niniejszych wytycznych powinny w odpowiedni sposób włączyć je do swoich ram regulacyjnych lub nadzorczych.
- 1.195. Właściwe krajowe organy nadzoru przekazują EIOPA odpowiednie informacje o tym, czy stosują się lub zamierzają się stosować do treści niniejszych wytycznych, podając przyczyny ewentualnej odmowy stosowania się do ich treści, w ciągu 2 miesięcy od daty ich publikacji.
- 1.196. W przypadku nieprzekazania odpowiednich informacji w tym terminie EIOPA uzna, że właściwe krajowe organy nadzoru nie wywiązały się ze spoczywającego na nich obowiązku w zakresie sprawozdawczości.

### **Postanowienie końcowe dotyczące przeglądu**

- 1.197. Niniejsze wytyczne podlegają przeglądowi EIOPA.